

О.В. ПИЩИКОВА, Л.О. ЯНОВА кандидати техн. наук, доценти
Криворізький національний університет
Л.М. ЧЕБЕРЯЧКО, вчитель біології та екології
Лицей № 3 Підгородненської міської ради Дніпропетровської області

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОЛОГІЮ УКРАЇНИ

Війна росії проти України завдає непоправної шкоди навколишньому природному середовищу. Наразі питання екології мають для світу велике значення та інтерес до цих проблем глобальний. Забруднення ґрунту, повітря, води, руйнування природних екосистем, згорілі ліси, масова загибель тварин – це екологічні наслідки війни, пов'язані із застосуванням величезної кількості танків, літаків, військових кораблів та інших видів озброєнь.

З 6 по 18 листопада 2022 р. в Єгипті пройшла конференція під ігідою ООН зі зміни клімату COP27, де обговорювалася не тільки Паризька угода, що стосується того, як не допустити підвищення температури на планеті більш ніж на 1,5 градуса Цельсія, а також порушувалися питання яким чином впливає війна росії проти України на глобальне потепління на планеті.

Війна створює екологічні проблеми не лише для України. Якщо пошкоджено конкретний об'єкт, розташований поблизу кордону, то отруйні речовини, що потрапили в повітря, воду або ґрунт, забруднюватимуть ресурси і сусідньої держави.

За словами міністра захисту навколишнього середовища Руслана Стрільця, наслідки війни катастрофічні для всього європейського континенту. «Збитки від забруднення повітря у грошовому еквіваленті вже досягли близько 923 млрд. грн; ґрунтів та земель – понад 138 млрд; 40 українських нафтобаз знищено внаслідок ракетних ударів; через пожежі в атмосферу потрапило понад 499 тис. тонн токсичних речовин. За 2021 рік до атмосфери було викинуто близько 2 тонн токсичних речовин. За півроку війни в Україні 2022 року викиди в атмосферу становлять 46 млн тонн».

Постраждали від війни та ліси України: через багато факторів (бойові дії, відсутність достатньої кількості фахівців з ліквідації наслідків) лісові масиви країни вже понад 100 разів зазнавали великих, нищівних пожеж. Збитки рослинному світу та лісам становлять орієнтовно 183 млрд грн.

У перші місяці війни було зруйновано величезну кількість зоопарків, національних парків. Гостро постає питання, як відновлювати території від забруднення фосфорними бомбами, від мін у населених пунктах України.

Найнебезпечнішими для здоров'я українців є вибухи від боеприпасів. Під час та після вибуху відбуваються хімічні реакції, що породжують випадання кислотних опадів. Також небезпечними є частини ракет, які не встигають розірватися і залишаються прямо у вирвах у вигляді сірки (входить до складу практично всіх вибухонебезпечних предметів) або радіоактивних елементів. Сірка назавжди залишається в повітрі, а люди, вдихаючи таке повітря, мають високий ризик захворювань легень, збільшуючи ймовірність онкологічних захворювань.

Війна в Україні привернула особливу увагу до проблеми викидів військової техніки. У ході безпосередніх бойових дій, наприклад, під час ракетних та артилерійських ударів по українських містах, зростають викиди CO₂ в атмосферу. І це колосальне навантаження на навколишнє природне середовище. Так один радянський танк Т-72, який активно використовується на війні в Україні, витрачає 250 літрів дизельного палива на 100 кілометрів, а бойовий винищувач витрачає близько 5000 літрів гасу за годину польоту.

Крім того, до екологічних наслідків війни також можна віднести руйнування інфраструктури, житла, енергооб'єктів та водопостачання, оскільки для будь-якого міста руйнація системи водопостачання пов'язана із хімічним забрудненням.

Особливо потенційно небезпечними екологічними наслідками війни в Україні у глобальному масштабі є ризики, пов'язані з АЕС та руйнуваннями ГЕС.

Закінчення війни має відкрити нові можливості для реалізації інноваційних проєктів зеленого, екологічно чистого відновлення України.